

МАТВІЄНКО Ірина

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ: МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНИХ КУЛЬТУР

Новий досвід світобудови, який напряду пов'язаний з глобалізаційними процесами, розвитком науки та техніки ставить перед нами виклики: крос-культурного діалогу, який обумовлений міжкультурними сенсами і символами різних народів та історичних епох. Боротьба з егоцентризмом в сучасному світопорядку набуває особливого значення. Сучасний світ – це світ діалогу між цивілізаціями і культурами.

Принципи взаємодії між культурами визначаються принципами взаємодії між людьми, оскільки людина сама по собі не може існувати ізольовано від інших людей, так і жодна культура не може функціонувати ізольовано від інших культур та процесів, які відбуваються в інших народах на міжкультурному рівні. В процесі свого існування необхідно постійно звертатися до власного історичного минулого та до інших культур, які мають окремий досвід. На сьогодні ми маємо визнати той факт, що існування держав-сусідів формує і синергію «культур держав-сусідів», оскільки в світі майже не існує ізольованих культурних спільнот, окрім можливо деяких племенних общин, які існують ізольовано. Абсолютно нормальним станом речей для сучасного світу є взаємодія, а відповідно, і комунікація між різними культурами та суспільствами, оскільки країни відкриті до взаємодії, з одного боку, готові ділитися своїми унікальними традиціями, а з іншого, готові приймати культурні традиції інших держав. Такий вид діяльності і взаємодії між різними культурами отримав назву «міжкультурна комунікація».

У сучасному світі процес взаємодії культурних зв'язків відбувається через різні сфери людського життя, процес взаємодії реалізується через туризм, спорт, особисті контакти та інше. Крім того, ті зміни, які відбуваються в світі останніми роками, це і економічні, і соціальні, і політичні, які призводять до масштабних змін у міграції та переселенні людей. У результаті цих процесів відбувається, так би мовити, стирання бар'єрів мовних, суспільних, і звичайно, культурних. Саме тому відбувається реальна взаємодія між різними культурами, шляхом взаємодії окремих людей, таким шляхом і реалізується міжкультурна комунікація.

Успішна міжкультурна комунікація реалізується при умові, що два співрозмовники бажають знайти компроміс і чути та слухати один одного попри те, що є представниками

різних культур. Якщо узагальнювати, то міжкультурна комунікація – це завжди міжособистісна комунікація в певному контексті, коли один співрозмовник знаходить унікальні особливості прояву іншої культури в іншого співрозмовника. Така комунікація викликає велику кількість проблем, які пов'язані з різницею в очікуваннях та переконаннях, які притаманні кожній людині окремо, а також є властивими різним культурам як таким. Особливості унікальності культур можуть бути інтерпретовані як різниця між вербальними і невербальними кодами в специфічному контексті комунікації. При цьому кожен співрозмовник має свою власну систему правил, які функціонують, так щоб відправлені та отримані повідомлення могли бути зрозумілими обом сторонам. Процес інтерпретації та взаємопорозуміння на який мають вплив вік, стать, професія, соціальний статус, інтелектуальний рівень і, звичайно, толерантність, особистий досвід та креативність.

Міжкультурна комунікація характеризується тим, що її учасники при прямому контакті використовують спеціальні мовні варіанти і дискурсивні стратегії, які є відмінними від тих, які використовуються в процесі комунікації між людьми, які належать до однієї культури. Досить часто використовується поняття крос-культурна комунікація, що, як правило, відноситься до вивчення деякого конкретного феномену в двох або більше культурах і має додаткове значення порівняння комунікативної компетенції співрозмовників, які є представниками різних культур.

Здатність розділяти відмінності між різними комунікативними компетентностями притаманна всім людям, проте конкретна реалізація цієї здатності обумовлена культурними особливостями. Крім цього, вона обумовлена і унікальним індивідуальним досвідом кожної людини, з чого випливає, що при комунікації, завдяки якій здійснюється обмін повідомлень, постійно здійснюється відтворення сенсів, так як вони не співпадають навіть у людей, які говорять однією мовою, вирости і були виховані в одній культурі. Очевидним є той факт, що при наявності різних культур і різних мов комунікація ускладнюється настільки, що про абсолютне розуміння не можна говорити, проте можна говорити про відносне.

Отже, варто зауважити, що коли вживається поняття «кроскультурна комунікація», ми розуміємо можливість успішної комунікації шляхом взаємодії як окремих людей, так і загалом суспільств. Можливість діалогу реалізується при бажанні обох сторін знайти спільні точки дотику та здійснити міжкультурну комунікацію, при цьому не заперечуючи або не відмовляючись від своєї унікальної культурної особливості держави.

Література

1. Євдокімова-Лисогор Л. А. (2017). Основи міжкультурного діалогу: навчальний посібник. Харків: Видавництво Іванченка І. 72.
2. Bennett Christine, I. (1990). *Comprehensive multicultural education: theory and practice*. Boston: Allyn and Bacon. 413.
3. Hofstede, G. J. (2009). Research on cultures: how to use it in training? *European Journal of Cross-Cultural Competence and Management*. 1. 1. 18-32.

**Ministry of Education
and Science of Ukraine**

**National University of Life
and Environmental Sciences of
Ukraine**

**Faculty of Humanities
and Pedagogy**

**Дипломатична
академія
України**

**University of
Reading**

**NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE
AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
Faculty of Humanities and Pedagogy
Department of Philosophy and International Communication**

**INTERNATIONAL AND INTERCULTURAL COMMUNICATION
IN SHAPING UKRAINE'S IMAGE:
DEVELOPMENT STRATEGIES**

**MATERIALS
OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

May 01, 2025

Kyiv

Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 01 травня, 2025 р. Київ: Міленіум, 2025. 178с.

Збірник укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку», що її провела кафедра філософії та міжнародної комунікації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the International scientific and practice conference «International and intercultural communication in shaping Ukraine's image: development strategies» a held by the Department of Philosophy and International Communication of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

Forscientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук В.Д., д-р філ. наук, проф. (голова); Балалаєва О. Ю., канд. пед. наук, доц., Вакулик І.І., канд. філ. наук, доц.; Культенко В.П., канд. філос. наук, доц., Лаута О.Д., канд. філос. наук, доц., Савицька І.М., канд. філос. наук, доц., Христюк С.Б., канд. іст. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 9 від 17.04.2025

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, покликання на них і засвідчують відсутність плагіату.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2025
© Автори, 2025